

Update natuuronderzoek dijkversterking Buggenum

*In het kader van de Wet natuurbescherming,
onderdeel soortbescherming*

Colofon

In opdracht van	
Contactpersoon	Dijkzone Alliantie Buggenum
Datum	21 juni 2024
Kenmerk	RA23158-01
Aantal pagina's	19
Status rapport	Definitief
Contactpersoon	
Telefoonnummer	06
E-mail	info@ecoassist.nl
Wijze van citeren	, , 2024. Update natuuronderzoek dijkversterking Buggenum. Rapport RA23158-01. Eco Assist, Helmond.

Eco Assist B.V.
Wildenborchlaan 62
5709 RR Helmond
06 15 114 537
info@ecoassist.nl
www.ecoassist.nl

Eco Assist is lid van het Netwerk Groene Bureaus:
*brancheorganisatie voor kwaliteitsverbetering en
belangenbehartiging*

Eco Assist B.V. is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Eco Assist; opdrachtgever vrijwaart Eco Assist voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© copyright Eco Assist B.V. / Dijkzone Alliantie Buggenum

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van Dijkzone Alliantie Buggenum. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Eco Assist, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Dijkzone Alliantie Buggenum gaat in opdracht van Waterschap Limburg de dijkversterking Buggenum uitvoeren. Deze ingreep heeft mogelijk negatieve effecten op onder de Wet natuurbescherming beschermde flora- en fauna. Gedurende de voorbereidingsfase van het project zijn daarom in opdracht van Waterschap Limburg al verschillende natuuronderzoeken uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat binnen het plangebied en de verstoringszone van de werkzaamheden beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever en das aanwezig zijn. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen, maar hiervoor is wel aangegeven dat na vaststelling van het tracé opnieuw beoordeeld dient te worden of dergelijke nesten aanwezig zijn in het plangebied of de verstoringszone van de werkzaamheden. Daarnaast is aangegeven dat het nodig is een update uit te voeren voor de bever gezien deze snel nieuwe vaste rust- en verblijfplaatsen aan kan leggen. Tevens zijn gegevens van natuuronderzoeken maximaal 3 jaar geldig, waarna een update verplicht is om vast te stellen of zich wijzigingen hebben voorgedaan als stukken gebruikt worden voor vergunningsprocedures. Daarom is door Eco Assist in opdracht van de Dijkzone Alliantie Buggenum een bureaustudie (NDFF) en veldbezoek uitgevoerd om de huidige situatie in het plangebied voor deze soorten in beeld te brengen. Aanvullend is dit ook voor de vaste rust- en verblijfplaatsen van de das gedaan.

2. Plangebied

Het plangebied bestaat uit het tracé voor de dijkversterking Buggenum, gelegen in en rondom Buggenum in gemeente Leudal (Limburg). De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing daarvan in rood weergegeven. Het permanent ruimtebeslag is hierop met geel weergegeven. Bron ondergrond: OpenStreetMap, 2023.

3. Werkwijze

Het onderzoek om de onderzoeken te updaten bestaat uit zowel een bureauonderzoek als een veldonderzoek. In de onderstaande paragrafen is de werkwijze per onderdeel nader toegelicht.

3.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek bestond uit een analyse van de rapportages van de eerder uitgevoerde onderzoeken. Daarnaast is gekeken naar gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor de das, bever en broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarbij is gekeken naar waarnemingen van de afgelopen vijf jaar (2018 t/m 2023). Huismussen en gierzwaluwen zijn daarbij buiten beschouwing gelaten, gezien er geen gebouwen gesloopt worden welke potentieel geschikt zijn voor deze soorten en de werkzaamheden niet leiden tot verstoring van eventueel aanwezige nesten in woningen in de omgeving van het plangebied.

3.2 Veldonderzoek

Het plangebied werd op 24 november 2023 bezocht door ecooloog . Daarbij is in het plangebied en de directe omgeving daarvan gezocht naar vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever en das. Daarnaast is gelet op overige sporen welke wijzen op hun aanwezigheid in het plangebied. Aanvullend is het plangebied en de verstoringszone gecontroleerd op de (mogelijke) aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Hierbij is gebruik gemaakt van een verrekijker, zaklamp en fototoestel. Waarnemingen zijn direct in het veld opgeslagen met behulp van een smartphone met GPS.

4. Resultaten

Uit de vooronderzoeken was bekend dat in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever en das aanwezig waren. Voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten is uit de vooronderzoeken weinig op te maken, anders dan dat deze destijds niet aangetroffen zijn tijdens het veldbezoek. Onderstaand worden per soort dan wel soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek gezamenlijk besproken.

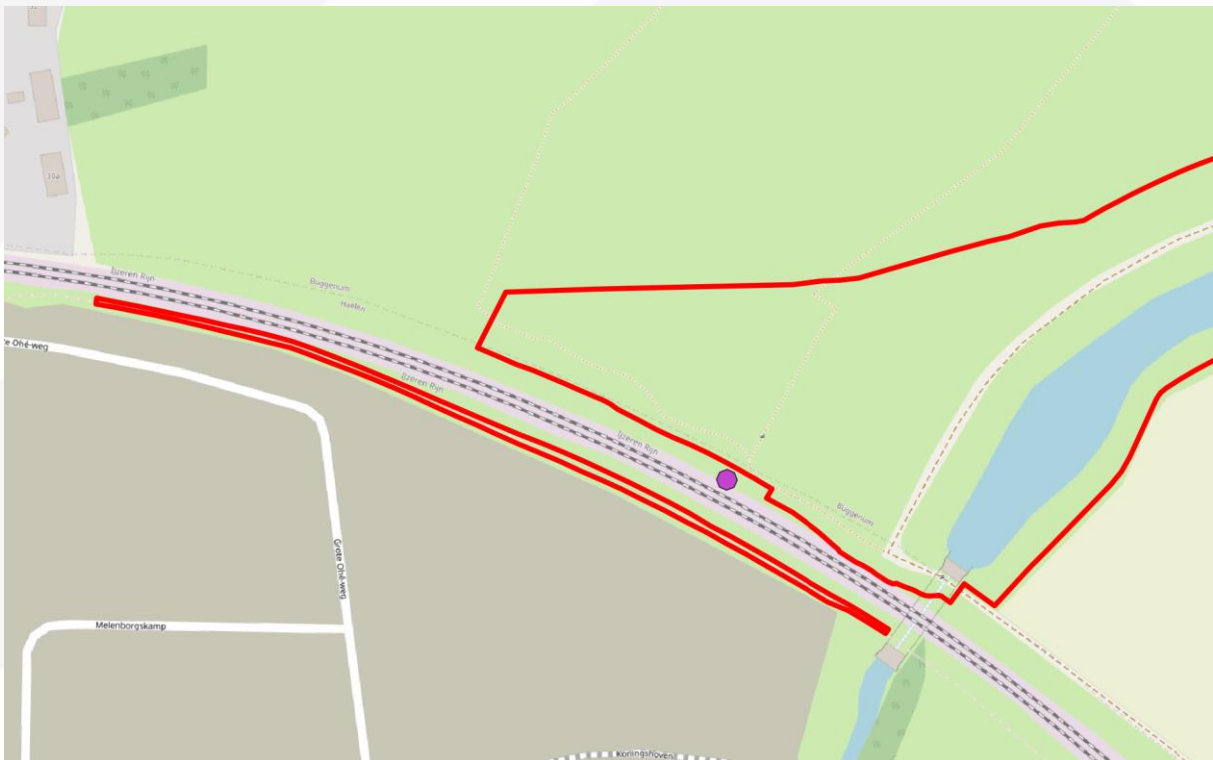
4.1 Das

Van de das waren uit het vooronderzoek drie vaste rust- en verblijfplaatsen bekend gelegen aan de oostzijde van het plangebied. Het betreft een hoofdburcht bestaande uit een kunstburcht welke direct grenzend aan de Groeneweg is aangelegd. Daarnaast werd hemelsbreed 140 m ten westen daarvan een bijburcht met een belopen pijp aangetroffen en een vluchtpijp op een akker ten noorden daarvan. De kaart uit het nader onderzoek van de Zoogdiervereniging is opgenomen in figuur 2.

Figuur 2. Luchtfoto met waargenomen dassenburchten tijdens voorgaand onderzoek. Bron: , 2020.

Uit de NDFF is van de afgelopen vijf jaar alleen een enkele waarneming van een krabspoor van de das bekend op de spoordijk. Het krabspoor is waargenomen in mei 2023. Een enkel krabspoor is lastig met zekerheid tot das te herleiden. Het is niet uitgesloten dat dassen dit deel van het plangebied bereiken, maar in het vooronderzoek werd juist vastgesteld dat er enkel activiteit was aan de oostzijde van het plangebied. Het kan ook een krabspoor van konijn, vos of zelf hond betreffen welke foutief is ingevoerd. Bij het veldonderzoek wordt extra aandacht besteed aan de beplanting binnen het plangebied om vast te stellen dan wel uit te sluiten of hier vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen aanwezig zijn.

Figuur 3. Kaart met daarop de contouren van het plangebied met rood weergegeven en het krabspoor van de das zoals bekend uit de NDFF met paarse stip. Bron ondergrond: OpenStreetMap, 2023.

Tijdens het veldonderzoek zijn in delen behorende tot het plangebied ten westen van Buggenum en op de langsdam geen sporen van dassen aangetroffen. De hoofdburcht, bestaande uit een kunstburcht, gelegen aan de Groeneweg was nog duidelijk bewoond. Verse graafsporen en prenten laten zien dat het merendeel van de pijpen momenteel belopen wordt en de burcht ondergronds recent nog uitgebreid is. Het vermoeden bestaat dat er naast de dassen momenteel ook een vos gebruik maakt van de burcht gezien aan de zuidzijde van de burcht de kenmerkende geur van een vos goed te ruiken was. De verse dassenprenten en de manier waarop er gegraven is laten echter duidelijk zien dat er in ieder geval ook dassen in de burcht wonen momenteel.

De bijburcht van drie pijpen waarvan er tijdens het voorgaande onderzoek slechts een belopen was lijkt momenteel niet gebruikt te worden door dassen. Er waren geen verse graafsporen aanwezig of kenmerken van gebruik. Het is niet uitgesloten dat dassen deze weer in gebruik nemen, bijvoorbeeld bij hoog water, maar momenteel is dit niet aan de orde.

De vluchtpijp op de akker welke tijdens het vooronderzoek werd waargenomen was tijdens het veldbezoek niet meer zichtbaar. Daarbij moet worden opgemerkt dat de akker recent bewerkt en omgeploegd was. Het lijkt er niet op dat de gebruiker van het perceel rekening houdt met de eerder aanwezige vluchtpijp en deze gewoon omploegt. Hierdoor is deze recent, dan wel in voorgaande jaren verdwenen.

In de strook met kweekgoed behorende tot de plantenkwekerij is 35 meter ten zuiden van de (voormalige) bijburcht een actief belopen dassenpijp aangetroffen (zie figuur 4). Recent graafwerk laat zien dat deze recent nog gebruikt is door een das. Omdat het slechts een dassenpijp betreft, kan ervan uitgegaan worden dat dit momenteel nog een vluchtpijp betreft. Er bestaat een reële kans dat de dieren deze op termijn uitbreiden tot een bijburcht. Verder zijn in het plangebied en de verstoringzone van de werkzaamheden geen andere vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen aangetroffen.

Door de ligging van de verschillende verblijfplaatsen van de das dicht bijeen, en het ontbreken van een duidelijk gemarkeerde territoriale grens, kan ervanuit gegaan worden dat alle vaste rust- en verblijfplaatsen in dit geval van een en dezelfde dassenclan (familie) zijn. Wat betreft foerageergebied hebben zich geen veranderingen voorgedaan ten opzichte van het voorgaande onderzoek.

Bij de werkzaamheden binnen een straal van 50 meter van de vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen moeten maatregelen getroffen worden om verstoring te voorkomen.

Werkzaamheden binnen een zone van 20 m rondom vaste rust- en verblijfplaatsen van de das moeten voorkomen worden. Dit sluit aan bij de zone welke tijdens de werkzaamheden niet verstoord mag raken in de kwetsbare periode van de das conform de richtlijnen uit het kennisdocument voor de das van BIJ12 (BIJ12, 2017). Voor werkzaamheden binnen deze verstoringzone van 20 m rondom vaste rust- en verblijfplaatsen wordt enkel ontheffing verleend, als er geen andere haalbare oplossing is.

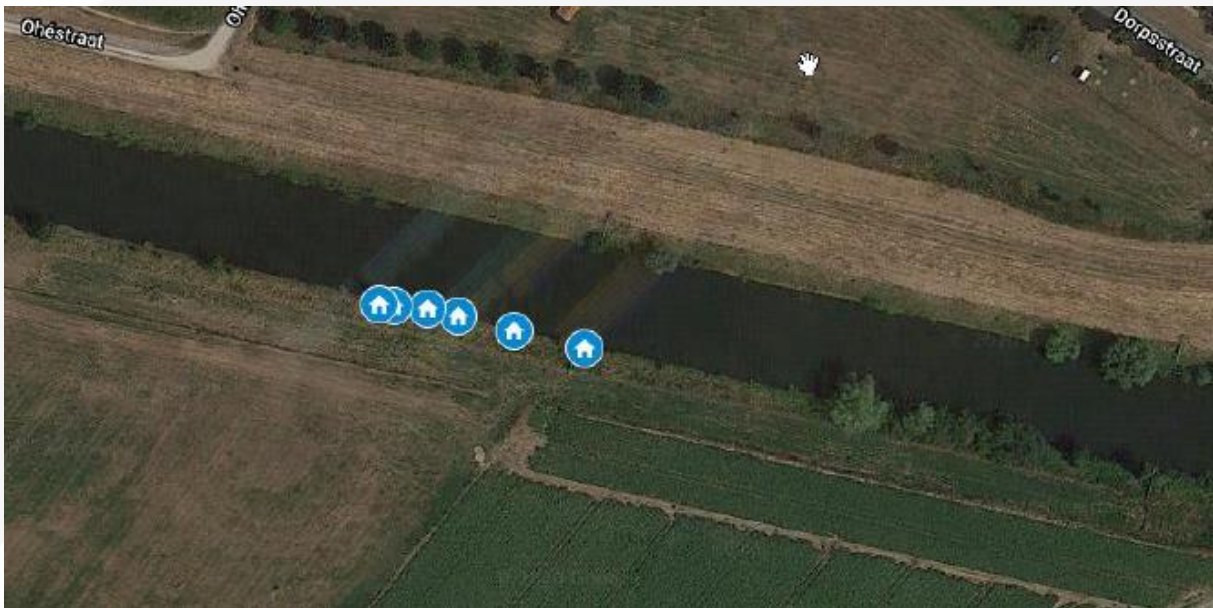
Figuur 4. Luchtfoto van een deel van het plangebied met de contouren daarvan met rood weergegeven. Het permanent ruimtebeslag is met geel weergegeven. De bij het veldonderzoek aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen zijn daarop met blauwe driehoeken weergegeven. Een bufferzone van 20 m en 50 m daaromheen zijn met blauw gearceerd weergegeven. Bron ondergrond: PDOK, 2023.

Onder het spoordoor ligt een dassentunnel. Het is niet bekend in hoe verre deze ook daadwerkelijk door dassen gebruikt wordt. Los van of deze veel gebruikt wordt of niet, is het waardevol deze te behouden om versnippering van het gebied voor dassen door het spoor te beperken en migratie beter mogelijk te maken. De tunnel zou met hoog water kunnen zorgen voor lekkage. Daarom is het oorspronkelijke plan deze te dichten. Om negatieve effecten op de das uit te sluiten moet in het mitigatieplan een technische oplossing worden opgenomen om het dichten van de dassentunnel te voorkomen.

4.2 Bever

Van de bever was uit vooronderzoeken bekend dat deze oeverholten hadden in de geul ten zuiden van Buggenum. Hier zijn bij het onderzoek in totaal zes beverholten aangetroffen destijds. Op de langsdam werden wel sporen van bevers aangetroffen, maar geen oeverholten of beverburchten. Uit de NDFF zijn van de afgelopen vijf jaar alleen verschillende waarnemingen van bevers en beversporen bekend uit de geul en van de langsdam, maar

geen vaste rust- en verblijfplaatsen. In figuur 5 zijn de bij het vooronderzoek waargenomen beverholen weergegeven.

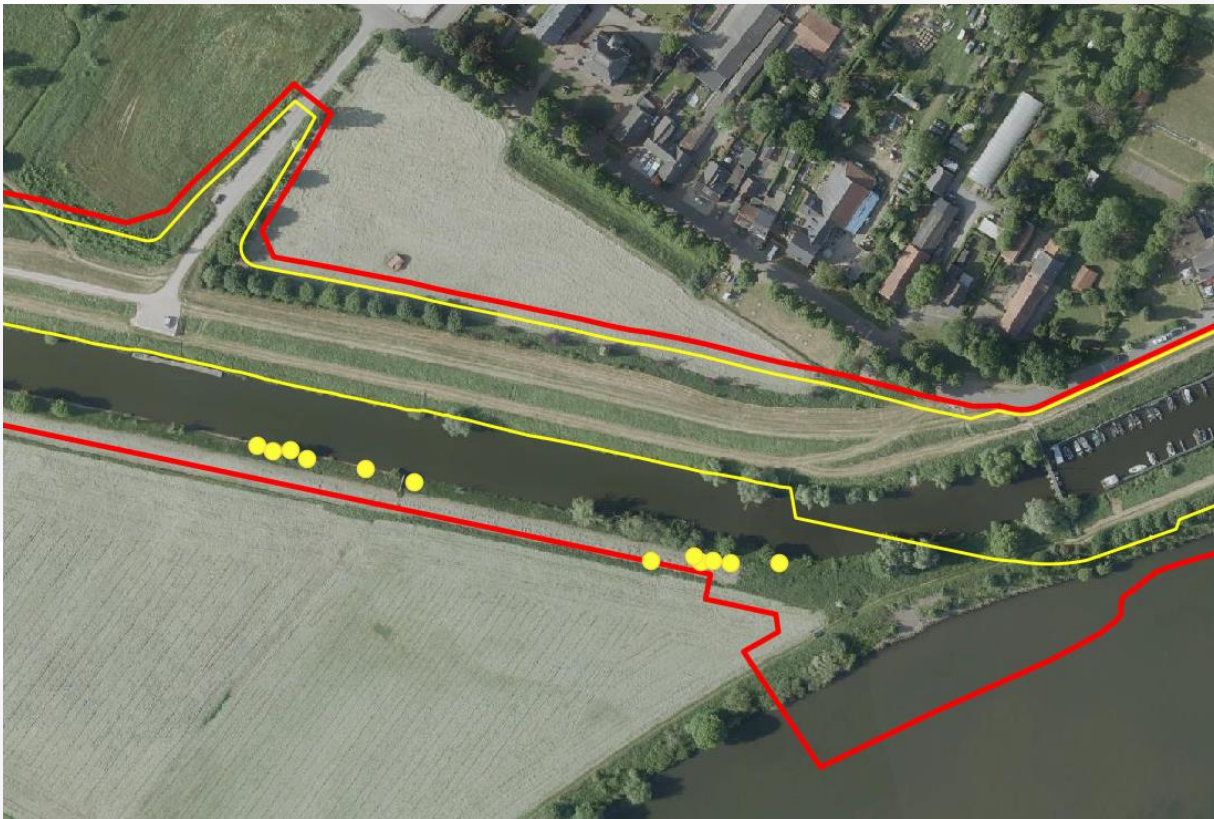

Figuur 5. Luchtfoto met waargenomen beverholen tijdens voorgaand onderzoek. Bron: [redacted], 2020.

Tijdens het veldbezoek zijn op de locatie waar eerder de beverholen werden aangetroffen geen holen meer gevonden. Daarbij moet worden opgemerkt dat het water in de Maas hoger stond dan gebruikelijk en daarmee niet uit te sluiten is dat de holen nog wel aanwezig zijn, maar zich onder het wateroppervlak bevinden en daardoor niet zichtbaar waren. Ingestorte holen, die destijds aanwezig waren zijn tijdens het veldbezoek niet gevonden. Mogelijk zijn de holen tussentijds gedicht als onderdeel van het oeverbeheer.

Op een afstand van ongeveer 85 meter ten oosten van de eerder gevonden oeverholen zijn op dezelfde oever een aantal beverholen aangetroffen (zie figuur 6). De holen bevonden zich tussen het op de oever aanwezige wilgenstruweel en daar direct nabij. Veel van de holen waren deels ingestort, maar vermoedelijk zijn er ook kamers dieper in de oever aanwezig welke nog wel functioneel zijn. Verder zijn in het plangebied geen oeverholen of burchten van de bever aangetroffen. Op de langsdam zijn wel veel oudere en verse knaagsporen van bevers te vinden, voornamelijk aan de wilgen en essen. De oevers zijn hier echter vrijwel geheel voorzien van stortsteen om erosie tegen te gaan, waarmee het voor bevers moeilijk is hier een oeverhol te graven. Deze zijn hier naar verwachting dan ook niet aanwezig. De aangetroffen oeverholen bevinden zich wel nabij het plangebied, en kunnen derhalve door de werkzaamheden verstoord raken. Het gedeelte van de Geul waar de oeverholen zich bevinden maakt geen onderdeel uit van het plangebied. Daarmee leidt de ingreep niet tot vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen van bevers. Met het verwijderen van de langsdam neemt de voedselvoorraad van de bevers wel af. Naar verwachting blijft er wel

voldoende voedsel op de te handhaven oevers behouden voor de bevers om de winter door te komen.

Figuur 6. Luchtfoto van een deel van het plangebied met de contouren daarvan met rood weergegeven. Het permanent ruimtebeslag is met geel weergegeven. De in het vooronderzoek en bij het huidige onderzoek aangetroffen oeverholten van bevers zijn daarop met gele stippen weergegeven. Bron ondergrond: PDOK, 2023.

4.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het vooronderzoek zijn binnen het plangebied geen horsten van roofvogels of uilen aangetroffen. Ook zijn er geen jaarrond beschermde nesten van andere vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Uit de NDFF zijn uit het plangebied en de verstoringzone van de werkzaamheden verschillende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit Categorie 1 t/m 3 bekend van de afgelopen vijf jaar. Het betreft waarnemingen van de boomvalk, ooievaar, roek steenuil en torenvalk. Nesten van de ooievaar en roek zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek en daarmee redelijkerwijs uitgesloten in het plangebied.

Zowel de boomvalk als de torenvalk maken om te broeden gebruik van oude nesten van kraaiachtigen. Deze zijn bij het veldbezoek aangetroffen binnen de verstoringzone van de werkzaamheden in de Hollandse lindes aan de Dorpsstraat. Dit is een drukke weg en in

vrijwel alle gevallen broeden boomvalken in dergelijke nesten in populieren of essen. Torenvalken broeden voornamelijk in kasten in Nederland. Een nader onderzoek naar deze soorten is daarmee niet noodzakelijk. Wel is het van belang voorafgaand aan de werkzaamheden en tijdens de uitvoering deze nesten in de gaten te houden, zodat er gehandeld kan worden als deze toch in gebruik genomen worden door een valk.

Verder zijn er erg veel waarnemingen van steenuilen bekend van het gebied rondom de Arixweg en Groeneweg. Gezien steenuilen dicht nabij hun nestplaats moeten foerageren, maximaal 500 m, is te verwachten dat er nabij het plangebied een of meerdere vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil aanwezig kunnen zijn. In deze delen van het plangebied worden echter geen voor steenuilen verstorende werkzaamheden uitgevoerd waarvan mogelijk effecten niet middels mitigatie voorkomen kunnen worden. Wel is van belang dat deze maatregelen worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol en gevolgd worden bij uitvoering van de werkzaamheden. Binnen het ruimtebeslag van de nieuwe dijk of dicht daarbij zijn geen holle bomen of steenuilenkasten aanwezig welke geraakt worden door de ingreep. Bekend waarnemingen van deze soorten uit de NDFF in en rondom het plangebied zijn weergegeven in figuur 7.

Figuur 7. Luchtfoto van een deel van het plangebied, met de contouren daarvan in rood weergegeven. Het permanent ruimtebeslag is met geel weergegeven. Bekende recente waarnemingen uit de NDFF van zijn hierop weergegeven van de steenuil (oranje), boomvalk (blauw) en torenvalk (geel). Bron ondergrond: PDOK, 2023.

5. Conclusie

Er zijn verschillende vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen aanwezig in het oostelijke deel van het plangebied rondom de Groeneweg. Alle vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen liggen buiten het plangebied en kunnen derhalve behouden blijven. Het plangebied doorkruist wel het functioneel leefgebied van deze dassen. Het is daarom belangrijk om het doden en verwonden van de dassen en ernstige verstoring van het leefgebied te voorkomen. Daarnaast moeten maatregelen bedacht worden om de verbinding (dassentunnel) onder het spoor door te behouden dan wel aan te passen waardoor deze bruikbaar blijft voor de dassen. Hiermee wordt versnippering ten gevolge van de barrièrewerking van het spoor voorkomen.

Nabij het plangebied zijn beverholen aanwezig. Deze bevinden zich allemaal op de zuidoever van het koelwaterkanaal. Deels binnen de verstoringszone van de werkzaamheden, maar wel buiten de locaties waar daadwerkelijk ingrepen plaats moeten vinden. Daarnaast worden delen van het plangebied door bevers gebruikt als foerageergebied. De oeverholen van de bever vormen beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen. Ook mag het foerageergebied niet dermate aangetast worden dat het territorium van de aanwezige beverfamilie ongeschikt raakt.

Om negatieve effecten op de das en bever te voorkomen moet daarom voorafgaand aan de ingreep een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden met mitigerende maatregelen. Daarnaast moeten de werkzaamheden uitgevoerd worden onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de das en bever.

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van broedvogels aangetroffen. Wel overlapt het plangebied mogelijk met delen van het functioneel leefgebied van een of meerdere broedparen van de steenuil. Daarnaast kunnen er jaarrond beschermde nesten van de steenuil, boomvalk en torenvalk aanwezig zijn binnen de verstoringszone van de werkzaamheden. De kans op broedende boom- en torenvalken is echter zeer klein, maar moet wel een aandachtspunt blijven tijdens de uitvoering. Voor de steenuil is het noodzakelijk maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol om negatieve effecten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen.

6. Bronnen

6.1 Rapportages & boeken

BIJ12, 2017. Kennisdocument Das Meles meles. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht

IBM, 2017. CB 01-RP-05 BUREAUSTUDIE FLORA EN FAUNA/ECOLOGIE INCLUSIEF PLAN VAN AANPAK VOOR VERVOLG. Hoogwaterbeschermingsprogramma Noordelijke Maasvallei. Kenmerk 3385, versie C.

_____, ____ et al. 2020. DIJKAANPASSING & BEVER EN DAS BIJ BUGGENUM. Zoogdiervereniging. Documentnummer: N2020.003.

6.2 websites

- www.brabant.nl
- www.natura2000.nl
- www.ndff.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl

Bijlage 1: Foto-impressie

Figuur 8. Deels ingestorte oeverholen van de bever op de zuidelijke oever van de Geul.

Figuur 9. Verse vraatsporen van de bever aan bomen op de langsdam.

Figuur 10. Verse graafsporen en dassenprenten bij de kunstburcht.

Figuur 11. Duidelijk belopen nieuwe vluchtpijp van de das aangetroffen nabij het plangebied tijdens het veldbezoek.

Bijlage 2: Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de bescherming van de natuur in Nederland geregeld middels de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de voormalige Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft drie belangrijke onderdelen, namelijk:

- Bescherming van Natura 2000-gebieden,
- Bescherming van soorten,
- Bescherming van houtopstanden.

Voor dit onderzoek is alleen het onderdeel soortbescherming van belang. Dit wordt in de onderstaande paragraaf nader toegelicht.

Bescherming van soorten

De soortbescherming onder de Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, namelijk:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- Beschermingsregime andere soorten (nationaal beschermde soorten).

Op soorten uit de beschermingsregimes Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn de verbodsbepalingen uit de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992) van toepassing. Binnen de categorie andere soorten vallen soorten welke op Europees niveau niet beschermd zijn maar door Nederland wel als beschermde soort aangewezen zijn. Iedere provincie heeft zelf de mogelijkheid om een of meerdere van deze planten- en diersoorten vrij te stellen onder bepaalde voorwaarden. Wel geldt voor alle soorten de algemene zorgplicht (Artikel 1.11). Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatieve effecten op planten en dieren maatregelen dient te nemen om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen.

Ontheffingen en vrijstelling

De provincies en de Minister van Economische zaken kunnen ontheffing of vrijstelling afgeven om onder voorwaarden de Wnb te overtreden. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort. Dit is wel alleen mogelijk wanneer de aanleiding van de ingreep of activiteit valt onder een in de wet genoemd belang.

Tabel 1: Verbodsbepalingen per beschermingsregime Wnb, voor zover van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen of evenementen.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 Wnb)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 Wnb)	Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a: Het is verboden in het wild levende soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Art 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Art 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art 3.1 lid 4 en lid 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	
	Art 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	